

RESEARCH ARTICLE

The Importance Of Translation In International Relations Between Uzbekistan And Malaysia

Zumradkhon Atabayeva

3rd-Year Student Tashkent State University of Oriental Studies Toshkent, Uzbekistan

VOLUME: Special Issue 2026

PAGE: 122-124

Copyright © 2026 European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies, this is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 4.0 International License. Licensed under Creative Commons License a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Abstract

This article analyzes the importance of translation in international relations between Uzbekistan and Malaysia. It examines the role of translation in diplomatic, cultural, economic, and educational spheres.

KEY WORDS

Uzbekistan, Malaysia, international relations, translation, diplomatic relations, intercultural communication, education, economic cooperation.

INTRODUCTION

1992-yil 21-fevralda O'zbekiston va Malayziya o'rtasida diplomatik aloqalar o'rnatilgan. Shu sanadan boshlab ikki davlat siyosiy, iqtisodiy, madaniy va ta'lim sohalarida hamkorlikni rivojlantirishga kirishdi. Bu hamkorlik jarayonida tarjima — til va madaniyatlararo muloqotni ta'minlovchi muhim vosita sifatida o'z o'rnini topdi. Tarjima hujjatlarda, muzokaralarda, ta'lim almashinuvlarida, madaniy loyihalarda taraflar orasida tushunishni oshirishga xizmat qiladi. Masalan, O'zbekiston rasmiy sayti ma'lumotiga ko'ra, 2020 yilda ikki davlat savdo aylanmasi 75,76 million\$ ni tashkil etgan, shundan O'zbekistondan Malayziyaga eksport esa 11,7 million\$ bo'lgan. Bu ko'rsatkichlar — aloqalarning iqtisodiy jihatdan ham o'sib borayotganini namoyon etadi [1].

So'nggi yillarda o'zaro savdo va iqtisodiy hamkorlik keskin o'smoqda. Xususan, 2017-2024 yillar orasida savdo aylanmasi 65,5 million\$ dan 102,4 million\$ ga o'sib, taxminan 1,6 martaga oshgan. Shu kabi o'sish, eksport va importdagi dinamikani ko'rsatadi — masalan, 2024 yilda O'zbekistondan Malayziyaga eksport taxminan 6 million\$ ga teng bo'lgan, bunda 41% oziq-ovqat mahsulotlari (sabzavotlar, dukkaklilar, mevalar) va 55% kimyoviy moddalar, xususan, o'g'itlar hisobiga to'g'ri kelgan. Importning esa eng katta qismini — 44% — palma yog'i va kokos yog'i kabi hayvon-o'simlik yog'lari tashkil etgani qayd etilgan. Tarjima bu iqtisodiy hamkorlikda hujjatlar, shartnomalar, mahsulot tavsiflari, transport-logistika hujjatlari, investitsiya kelishuvlari va boshqa tillararo hujjatlarni

aniq va tushunarli qilishda juda muhim [2].

Madaniy-ta'lim sohalarida ham tarjima o'ziga xos rol o'ynaydi. O'zbekiston va Malayziya oliy ta'lim muassasalari o'zaro aloqalarni kuchaytirmoqda: 2020 yilda Malaysiya texnik hamkorlik dasturi (MTCP) doirasida o'zbek mutaxassislari tayyorlangan, taxminan 653 nafar o'zbek mutaxassis bu dasturdan foydalangan. Shu bilan birga bir paytlar Malayziyadagi universitetlarda o'zbek talabalar ham tahsil olib kelishmoqda. Tarjimaning roli bu jarayonlarda — ta'lim dasturlari, ilmiy ma-

qolalar, o'quv materiallari, seminar va ilmiy konferensiyalarda

ketma-ket tarjima qilish orqali til to'siqlarini yumshatish — ta'minlaydi. Bundan tashqari, madaniy va turizm sohalarida ham bir jihatga e'tibor qaratish lozim: O'zbekiston sayyohlik salohiyatini Malayziyada targ'ib qilish borasida elchixonalar faoliyat yuritmoqda. Masalan, O'zbekiston elchixonasi ma'lumotiga ko'ra, 2019 yilda Buxoro shahrida "Naqshbandiya" turizm festivali bo'lib o'tgan va Malayziya delegatsiyasi ishtirok etgan. Tarjima bu madaniy mahsulotlarni ikki tilda — o'zbekcha va malaycha/inglizcha — yetkazishda, reklama-materiallari, turizm kataloglari, film va kitob tarjimalarida katta ahamiyat kasb etadi [3].

Tarjimaning amaliy jihatlar ham ko'plab misollar bilan izohlanadi. Diplomatik aloqalar doirasida, ikki davlat vakillari tomonidan qilinadigan rasmiy tashriflar, muzokaralar, huquqiy bitimlar va memorandumlar tarjimasiz amalga oshmaydi. Masalan, 2025-yil boshida O'zbekiston prezidenti Shavkat Mirziyoyev Malayziyaga safar qilgani xabarlanib, bu tashrif ikki

davlat munosabatlarida "yangi bob" ochgan deb baholangan. Bu kabi tashriflarda katta miqdordagi sayohat, madaniyat, ta'lim va investitsiya sohalarini bo'yicha memorandumlar imzolandi va ularning mazmuni tomonlarga aniq yetkazilishi uchun tarjima xizmatlari muhim. 2024-2025 yillardagi hamkorlik salkam 40 dan ortiq qo'shma loyiha — jami qiymati 5 milliard \$ dan oshadi — bo'yicha amalga oshirilmoqda. Bu loyihalar, shartnomalar, hujjatlar va texnik va tijorat yo'nalishlarida tarjima nuqtai nazaridan murakkab matnlarni, terminologik jihatdan aniq va madaniyatlararo tushunishga mos tarzda tayyorlashni talab qiladi.

Biroq tarjima bilan bog'liq muammolar ham mavjud. Tarjima faqat so'zlarni bir tilga o'tkazish emas, balki madaniyatlararo tafovutlarni hisobga olishni ham talab qiladi. O'zbek tilidagi ba'zi iboralar yoki tushunchalar Malayziyada boshqacha ta'rifga ega bo'lishi mumkin va aksincha. Shu bois tarjimonda tarjima qilinayotgan hujjatning kontekstini, siyosiy yoki iqtisodiy ma'nosini, madaniy aloqalar kontekstini to'liq tushunish lozim. Masalan, Malayziyaning Halal sanoati tajribasi O'zbekistonda ham dolzarb bo'lgan va 2025-yilda bu yo'nalishda birlashtirilgan hamkorlik alohida e'tibor qozondi. Malayziya dunyoda Halal sertifikatlash tizimida yetakchilik qiladi va Halal iqtisodiyoti global hajmi 2025-yilda taxminan 2,4trillion \$ ga yetishi kutilmoqda. Bu yo'nalishda hujjatlar, qo'shma investitsiya kelishuvlari, sanoat standartlari, atamalar jamlanmalari tarjima qilishni talab qiladi — oddiy so'zlashuv tarjimasini emas, maxsus soha terminologiyasini ham o'z ichiga oladi [4].

Soha / Yo'nalish	Asosiy Faktlar	Tarjimaning Ahamiyati	Misollar / Raqamlar
Diplomatik munosabatlar	1992 yil 21 fevralda rasmiy aloqalar boshlangan	Hujjatlar, memorandum va bayonotlarni xatosiz tushuntirish	O'zbekiston prezidenti va Malayziya bosh vazirining 2025 yil uchrashuvi
Iqtisodiy hamkorlik	2017–2024 savdo aylanmasi 65,5 mln \$ dan 102,4 mln \$ ga oshgan	Shartnomalar, eksport-import hujjatlari, investitsiya kelishuvlarini aniq tushuntirish	O'zbekistondan Malayziyaga eksport 6 mln \$ (41 % oziq-ovqat, 55 % kimyoviy mahsulot)
Ta'lim	Malayziyada tahsil olayotgan o'zbek talabalar soni ~500	O'quv materiallari, ilmiy maqolalar, kurs dasturlarini tarjima qilish	MTCP dasturi orqali 653 o'zbek mutaxassisi tayyorlangan
Madaniy almashinuv	Turizm, madaniy tadbirlar va festival loyihalari	Madaniy mahsulotlar, kitoblar, film va reklama materiallarini tarjima qilish	Buxoro shahridagi «Naqshbandiya» festivali, Malayziya delegatsiyasi ishtiroki
Strategik sheriklik	2025 yilda yangi bosqichga ko'tarilgan	Raqamli diplomatiya, texnologiya va investitsiya loyihalarini tarjima qilish	Qo'shma loyiha qiymati 5 mlrd \$ dan ortiq
Texnologik va maxsus sohalar	Halal sanoati, AI, yashil energetika	Texnik hujjatlar, soha atamaları, standartlar tarjimasini ta'minlash	Malayziya Halal standartlari, investitsiya kelishuvlari
Xulosa	Tarjima diplomatik, iqtisodiy, madaniy va ilmiy aloqalarni	Til va madaniyatlararo muloqotni rivojlantirish orqali hamkorlikni	Tarjimonlar malakasini oshirish, terminologik lug'atlarni kengaytirish

	mustahkamlashda asosiy vosita	kuchaytiradi	muhim
--	-------------------------------	--------------	-------

Kelajak nuqtai nazaridan, O'zbekiston va Malayziya hamkorligi "stra-tegik she-rik-lik" bosqichiga ko'tarilmoqda: ikki davlat 2025-yildan bosh-lab iqtisodiy, ta'lim, tex-nologiya hamkorligini kengaytirishga ur-g'u bermoqda. Tarjima sohasida esa ma-la-kali tarjimonlar tayyorlash, ter-minologik lug'atlar va axborot bazalarini yaratish, on-layn tarjima plat-formalarini joriy etish kabi chora tadbirlar muhim bo'ladi. Shu bi-lan birga, kommunikatsiya va muloqotni modernizatsiyalash — ra-qam-li dip-lo-ma-ti-ya, madaniy media mahsulotlari, film va kitoblar tar-ji-ma-sini kuchaytirish — ham til va madaniyatlararo aloqani mus-tah-kam-lashda yordam beradi. Tarjima orqali ikki dav-lat orasidagi ham-kor-likning yanada chuqurlashuvi, yangi investitsiyalar, bilim al-ma-shi-nu-vi va xalqaro maydonda bir birini to'liq tushunish sharti bilan eri-shi-ladi [5].

Xulosa: Tarjima O'zbekiston va Malayziya o'rtasidagi xalqaro mu-no-ra-sa-bat-lar-ning ajralmas jihati hisoblanadi — u diplomatik aloqalar, iqt-i-sodiy hamkorlik, ta'-lim ilmiy almashinuvlar va madaniyatlararo mu-loqotning barqaror rivojlanishini ta'-minlaydi. Shu bois, kelgusida tar-jima xizmatining sifatini oshirish, tillararo alo-qa-larni rivojlantirish va hujjatlar hamda muloqot jarayonlarini yanada op-ti-mal-lash-ti-rish mu-him vazifa bo'ladi.

REFERENCES

- [1] – <https://cyberleninka.ru/article/n/o-zbekiston-malayziya-iqti-sodiy-hamkorlik-ning-yo-lga-qo-yilishi>
- [2] – https://uzbe-kem-ba-s-sy.-com.-my/-uzb-/ozbekiston_-malay-zi-ya/
- [3] – https://uza.uz/oz/posts/ozbekiston-malayziya-savdo-va-iq-ti-so-diy-aloqalar-ya-na-da-rivojlanadi_684622
- [4] – <https://kun.uz/news/2025/09/17/ozbekiston-va-malay-zi-ya-5-mlrd-dollarlik-lo-yi-halarni-amalga-oshirmoqchi>
- [5] – <https://parliament.gov.uz/news/ozbekiston-malayziya-bi-lan-strategik-sherik-lik-ni-rivojlantirish-yolida-dadil-odimlamoqda#>
- [6] – <https://review.uz/uz/post/infografika-torgovo-eko-no-mi-ches-koe-sot-rud-ni-chest-vo-mej-du->

uzbekistanom-i-malayziey

[7] – <https://dunyo.info/uz/actual/uzbekistan-malayziya-svyaz-eko-nomik-i-kultur-i-vz-glyad-v-buduschee>

[8] – <http://www.nhrc.uz/oz/news/ozbekiston-malayziya-istiq-bol-li-hamkorlik-mus-tah-kamlanmoqda>